

מנדלוביץ' טורפלו

היא גדלה בלוד, לאב פועל ואם עקרת בית © היא נשארה כיתה, ויתרה על הצבא ונישאה בגיל 18 © "אבא אכל ממני הרבה מרורים, היום הוא רואה נחת" © אירית מנדלוביץ', מרעות, השלימה בגרות, ומאז קישטה את הרזומה שלה בעבודה סוציאלית, חברות במועצת מכבים-רעות, ארכיטקטורה ופעילות ב"ניב" (נשים יזמות בעסקים) © עתה נבחרה לחברת הנהלה בשדולת הנשים © ראיון עם האישה שחולמת על שיוויון בין גברים לנשים (ועל שעת מנוחה בשבוע)

לימור סימון

צילומים: יובל חן

אירית מנדלוביץ' (39) מרעות, הלידה השני של שדולת הנשים, שנבנתה באמצעות לה מה לעשות. היא יודעת לברר מה טוב בשבילה, היא רוצה לבנוש את כל העולם, ועשתה לצורך כך, 24 שעות ביממה. כמעט.

יום ממוצע שלה מתחיל בשבע בבוקר ומסתיים בארבע לפנות בוקר. "לפעמים הוא לא נגמר, הוא פשוט ממשיך של היום הקודם. זה המון שעות שינה", היא אומרת בעניינים לאותן למרות שהיא חובבת הנוק, המסקלות הארוחה הריאטית, היא מתקשה להסתיר את הכבדות בעיניים. "אבי חולמת", היא מציגה את הפרויקט בהתגלמותו "לחיות בעלת משרד גדול בתחום הארכיטקטורה, לנסוע הרבה לחו"ל ולהמשיך לתרום", ומיד, כי ומנית, מוסיפה כי החלום שמננן "היום אני חולמת, שתודה לי שעה בשבוע לשכב במיטה ולקרוא עיתונים".

בפוף תמימות. "לפעמים אני מרגישה שאני קוראת בשבוע עטור לא יכולתי לקום מהמיטה, היום פשוט סירב לקום. אבל במסביל, אני מאוד נבנית מהדיום שלי".

כילוחה היא רוצה להיות אחת סיערית. בגיל 18 נישאה, בגיל 19 הפכה לאמא ולמיטל, היום בת 18, בציל, בת 12 וחצי, עברה עשר שנים כעובדת סוציאלית, שימשה חברת מועצה

במכבים-רעות - ואם החליטה שאף פעם לא מאחר מדי להתחיל מחדש, ועשתה הסבה מקצועית של 360 מעלות. היום היא ארוכה-לית עצמאית, משלימה את לימודיה במכללה האקדמית באריאל, פעילה ב"ניב" (נשים יזמות בעסקים) ואחות בנאור הדיש והמדי שדולת לה לפני שבועיים - חברת צוות הנהלה של שדולת הנשים.

שדולת הנשים לבנה זה היה חשוב לך? "שדולת הנשים היא מרום לוביסטר, שמטרתו לקדם את החקיקה בישראל בנושא מעמד האישה. השדולה נלחמת למען נשים עד לבג"צ, כמו במקרה של אליס מילר, שרצתה להתקבל לקורס טייס. לי, אישה, כשהייתי חברת מועצה בחברה של גברים, זה נתן כלים להתמודד. כשאת נמצאת במקום כזה, את מקבלת הרבה כוח, מקבלת לגיטימציה למלחמות שלך ומרגישה, שאת לא לבד".

ומה ישותנה עכשיו, בחברת הנהלה?

ידי קנז שיק אגוז
יכולת לנדלוביץ'
מנדלוביץ' בני סימון

מנדלוביץ

"אני רוצה להגיע לגיל ארבעים, להסתכל אחורה ולהגיד: עשיתי". מנדלוביץ' בעד מימוש

ד"ר מונית, כך שעדיין לא ידוע לי מהי הגדרת התפקיד. אני רק יודעת, שאני רוצה לפעול להקמת רשתות תמיכה בתחום העיסוקי לנשים."

מרורים ונחת

מנדלוביץ' גדלה בלוד, במשפחה בת שמונה נפשות. "אנחנו שש אחיות מאוד מוצלחות", היא אומרת בגאווה. "אבי היה פועל ואמי עקרת בית. מה שהיה חשוב להם בעיקר, זה שנרכוש השכלה. זה היה המוטו בבית: אם לא נלמד, נהיה פועלים. עד כיתה יוד לא למדתי בכלל, ומכיתה יוד לא הפסקתי ללמוד. הייתי ילדה מאוד יצירתית, אבל בומנו לא ממש ידעו מה לעשות עם זה. הלימודים לא היו בראש שלי, הייתי מאלה שאומרים עליהם שיש להם פוטנציאל, ולא מממשים אותו. אבא אכל ממני הרבה מרורים, היום הוא רואה נחת. בכיתה יוד, כשהוא ראה שאין עם מי לרבר, הוא שינה גישה. בוקר אחד הוא אמר לי, אם את לא רוצה ללמוד, לא צריך. ממחר תתחילי לעבוד בתעשייה האווירית. נחרדתי, התמרדתי, הערפתי לעבוד כחובשת בכריכה העירונית אבל הוא התעקש, רק בתעשייה האווירית. היו צעקות ומריבות, אבל כשאבא שלי מחליט, הוא מחליט. מצאתי את עצמי, בת טובים, תקועה בתעשייה האווירית, עם כל החברה הבעייתיים, וזה היה השיעור הראשון והכי חשוב שלמדתי בחיים. לא מצאתי את עצמי והבנתי, שכדי לעשות משהו בחיים, שהוא לא עבודה שחורה, צריך ללמוד. אבא שלי הוא איש מאוד מוכשר, שלא הצליח לממש את עצמו, וזה עמד כל הזמן לנגד עיניי. נשארתי כיתה, למדתי סיעוד כי רציתי להיות אחות, אבל לא סיימתי את הלימודים."

כשהייתה בכיתה י"ב, קיבל משה, החבר שלה דאו ובעלה היום, חובל בקבע, הצעת עבודה בארצות הברית. האהבה העפילה על הרצון לסיים את הלימודים ולהתגייס לצבא. "במנטליות של אז", מסבירה מנדלוביץ', "כדי לנסוע עם בורז לוח"ל, צריך קודם להתחנך, או להתחנך. גרנו שנה בארצות הברית, ילדתי את מיטל וחזרנו לארץ, לכרמיאל. אני הפכתי לעקרת בית, וזה שיגע אותי. אני לא טיפוס שיכול לשבת במקום אחד הרבה זמן. חיפשתי עבודה ולא מצאתי משהו שהתאים לי. אמנם היה לי חלום, להיות אדריכלית, אבל לא היתה לי בגרות. החלטתי שאם זה מה שאני רוצה - אני חייבת לעשות הכל כדי להשיג את זה. עברנו לחיפה, ואני השלמתי בגרות, והוצאתי תעודה מצוי-נת."

"במהלך הלימודים, הציקה לי כל הזמן העובדה, שלא המשכתי בלימודי אחיות. להיות אחות זה לתת מעצמך משהו לאדם שזקוק לך, וככה הגעתי ללימודי עבודה סוציאלית, שזה שילוב של עזרה לזולת וגם טיפוק עצמי". עשר שנים עבדה מאירוביץ' כעובדת סוציאלית, חלק

מהזמן בטירת הכרמל וחלק מהזמן בעיר הולדתה, לוד. "זו היתה תקופה נהדרת, שבה הרגשתי שאני ממצה את עצמי. הקמתי המון פרויקטים, כמו פינת תעסוקה לנכים ומועדון קהילתי, שער היום פעילים. עבודה סוציאלית זו עבודה שוחקת, שדורשת ממך המון כוחות נפשיים ופיזיים. כיוון שאני טיפוס שעושה הכל במאה אחוז, גם כאן הייתי מאה אחוז, וזה היה קשה. המון שעות עבודה, המון סבלנות. כשהגעתי לעבוד בלוד, אמרתי למנהל שלי, שאני לא אוהה מהעובדות הסוציאליות שנגמר להן הסוס והן מקטרות כל היום. אני מאמינה שאם לאדם נגמר הכוח, הוא חייב לעבוד הלאה, והיה לי ברור שאני אעשה עוד דברים."

עבודה ופוליטיקה

"אחרי הרבה שנים של עבודה", אומרת מנדלוביץ', "הגעתי למסקנה שמי שנעצם מקבל החלטות במדינה, אלה הפוליטיקאים. זה משהו שאתה מגלה, כשאתה לוקח חלק בעבודה קהילתית, ורוצה לשנות דברים. רעות היא הבית שלי, אכפת לי ממה שקורה במקום הזה, וכשהגעתי לתוב-נה, שכדי לשנות דברים אתה צריך לשבת במועצה, החלט-תי ללכת על זה."

בשנת '95 היא חברה לצפרא דוויק, עובדת סוציאלית, שהתמודדה על תפקיד ראש מועצת מכבים-רעות. דוויק לא נבחרה, קיבלה ארבעה מנדטים, ומנדלוביץ', מספר 5 ברשימתה, נשארה בחוץ. "זלמה היא לא נבחרה" פוסקת מנדלוביץ' "בגלל שהיא אישה עם כל הקידמה והנאורות, לאנשים עדיין קשה לראות אישה בראש מועצה או עיר". חודשים ספורים אחרי תחילת כהונתה, הוצעה לדוויק משרת ניהול במשרד הבטחון, היא פירשה מהמועצה - ומנדלוביץ' תפסה את מקומה במועצת מכבים-רעות, תוך שהיא נלחמת בכל כוחה בבעיית הסמים והאלימות ביישובים. בבחירות האחרונות, עברה לרשימתו של רמי כהן. כהן הבטיח לה מקום שני, ורגע לפני הבחירות, מצאה את עצמה במקום הרביעי. כהן, כזכור, זכה בשני מקומות, וכך נשארה מנדלוביץ' בחוץ. על פוליטיקה היא לא רוצה לדבר בשום פנים ואופן. "זה היה ונגמר, אין טעם לדבר על זה".

עשו לך תרגיל מספרית.

"אני לא אענה על זה".

את מצטערת שנשארת בחוץ?

"לא. רציתי להיות בפנים כדי להשפיע ולעזור, זה לא הסתדר ואני לא מצטערת. אני עדיין פעילה בוועדת החי-נוך ביישוב, אני חושבת שבסופו של דבר יצא לי מזה רק טוב, כי זה הביא אותי לעשות את הדבר שכל חיי חלמתי עליו: להיות אדריכלית".

במקום להשפיע, נשארת בחוץ. זו התחמקות להגיד שאת לא מצטערת.

'אנחנו שש אחיות מאוד מוצלחות', היא אומרת בגאווה 'אבי היה פועל ואמי עקרת בית. מה שהיה חשוב להם בעיקר, זה שנרכוש השכלה. זה היה המוטו בבית: אם לא נלמד, נהיה פועלים'

'אין שום הצדקה לעובדה, שגבר ואישה, שעובדים באותה מישרה, ירוויחו משכורות שונות. לנשים יש המון כוח לשנות, לעשות, המון מרץ יותר השכלה - ועדיין הן מאחור'

'יש תחושה שונים, כאימהות, יוכלו להשקיע כחות זמן, וזה קשקוש. עובדות סוציאליות יוצאות בבוקר מהבית ועובדות עד השעות הקטנות של הלילה יש להן ילדים בבית, אז הן כחות משקיעות?'

ספוקס ואיזוביץ

דורות אדם
יו תמיד
מנדלוביץ עושה
באשמה

"תמיד קינאתי באימהות שעובדות עד אחרת, ומאחת הן עם הילדים. קינאתי, אבל אני לא מסוגלת להיות כזאת, אני צריכה להיות כל הזמן בפעולה, אחרת לא אהיה מאושרת"

← "לא תצליחי לגרור אותי לזה, אני לא מצטערת ולא מעוניינת להכנס לזה. אני לא מהאנשים שמצטערים שהחליפו אותם."

לימודים והתנדבות

10 שנים תמימות בתחום העבודה הסוציאלית הביאו את מנדלוביץ' לרווייה ולשחיקה, וביום שבו חשה שהסוס נגמר, קמה ועזבה. "בשלב האחרון ניהלתי סניף בתחום הסעודי, וזה שחק אותי מאוד. אהבתי את העבודה הקהילתית, אבל הבעיה בעבודה כזו היא, שאתה לא יכול להתקדם ולהתח-דש, ואני לא אדם שמסוגל לעשות כל הזמן את אותו דבר. יצאתי לחופשה, כדי לברוק עם עצמי דברים, והפנימיות שלי הובילה אותי להירשם ללימודי עיצוב פנים ב"אורט קריירה". אחרי תקופה קצרה ידעתי, שאני רוצה להיות אדריכלית. למדתי שנתיים בבית ספר להנדסאי ארכיטקטור-דה. אנשים אמרו לי, לכו ללמוד באוניברסיטה חמש שנים, כמו שצריך, אבל חמש שנים? זה היה נראה לי המון זמן, ולי אין זמן. תקופת הלימודים היתה מטורפת, לא לילה ולא יום, לא חגים ולא שבתות: הייתי חברה מועצה, השקעתי בלימודים ובמקביל התחלתי לעבוד. בשנה שעברה נרשמתי לאוניברסיטת תל-אביב, כדי להוציא את תואר הארכיטקט-טורה. היום אני לומדת, עובדת ומתנדבת.

גם מתנדבת?

"כשעובתי את העבודה הסוציאלית, הבטחתי לעצמי שאמצא את הנישה שבה אתנדב. אני מתנדבת ב"ניב" ובש-דולת הנשים כבר שנים. לשם הגעתי כשהייתי אמצא צע-רה, שעובדת כמו מטורפת. באמצעות השדולה גיליתי שאני לא פריקית, שאני לא יחידה במינה בעולם הזה, שיש עוד נשים כמוני, וזה נתן לי כוח".

אימהות ורגשות אשם

"בוקר אחד אבא אמר לי, אם את לא רוצה ללמוד, לא צריך. ממחר תתחילי לעבוד בתעשייה האווירית. נחרדתי, התמרדתי, היו צעקות ומריבות, אבל כשאבא שלי מחליט, הוא מחליט. מצאתי את עצמי, בת טובים, תקועה בתעשייה האווירית, עם כל החבריה הבעייתיים. זה היה השיעור הראשון והכי חשוב שלמדתי בחיים"

מנדלוביץ' לא מתמסרת בקלות להצהרות על רגשות אשם בנוגע לגידול בנותיה, ול"שעות האיכות" במחיצתן. ניכר בה שעברה תהליך, ששכנע אותה שכחירתה נכונה וצודקת - למרות "מחיר הקריירה".

איך את חיה עם רגשות האשם?

"תמיד מצאתי זמן לבנות, אני גונבת שעות כדי להיות איתן. היה לי חשוב תמיד להוציא אותן מהגן, לפחות שלוש פעמים בשבוע, לשבת איתן לצהריים, להעביר איתן זמן איכות של כמה שעות".

וזה מספיק?

"אין אפשר לפתח קריירה, ללמוד ולגדל ילדים - ולע-שות הכל בטונים של מאה אחוז".

אבל הצחרת שאת בנאדם של מאה אחוז, אז מי נפגע מזה?

"הבנות גדלו לתוך מציאות של אמא שעובדת ועושה. אני בטוחה שבאיושדו מקום זה בא על חשבונן. תמיד קינא-תי באימהות שעובדות עד אחרת, ומאחת הן עם הילדים. קינאתי, אבל אני לא מסוגלת להיות כזאת, אני צריכה להיות כל הזמן בפעולה, אחרת לא אהיה מאושרת. רגשות אשם יש תמיד, היום פחות, כי הן גדלו ופחות צריכות אותי, אבל כשהן היו קטנות הוצפתי ברגשות אשם. תמיד הלכה איתי הידיעה, שהן במקום הראשון, אבל אני רוצה להגיע לגיל ארבעים, להסתכל אחורה ולהגיד: עשיתי הסיבה שבגללה יש לנו רק שתי בנות היא, שהרגשתי שהילדות עוצרות אותי, שאני יכולה לעשות עוד יותר, והן עוצרות אותי".

מתסכל?

"זו המציאות. ילדים הם אושר ושמחה והרבה אהבה, שלא משתווה לשום עשייה, אך קשה מאוד להפיק מעצמך מאה אחוז כשיש ילדים בבית".

למה קשה? גברים נושמים את זה.

"נכון, וזה בדיוק הבעיה, שאנחנו גדלות ומתחנכות עם התחו-שה שאנחנו צריכות לשבת בבית, לגדל את הילדים, להיות איתם רוב הזמן לקחת אחריות מלאה לחינוכם, וזה לא בהכרח צריך להיות ככה. בעולם שלנו עדיין גברים הם המפרנסים הראשיים, שמחזיקים במשרות במרכזיות ומת-ייחסים לנשים כאל פחות יודעות, למרות שנשים יותר משכילות מגברים, וזו עובדה. למשל, בתחום העבודה הסוציאלית, יש 98 אחוז עובדות סוציאליות ואולי שני אחוז עובדים סוציאלים, מי מנהל את רוב הלשכות? גברים. למה? כי ככה זה עובד. יש תחושה שנשים, כאימהות, יוכלו להשקיע פחות זמן, וזה קשקוש. עובדות סוציאליות יוצאות בבוקר מהבית ועובדות עד השעות הקטנות של הלילה ויש להן ילדים בבית, או הן פחות משקיעות?".

היום, בשאת מסתכלת על בנותיך, אין רגע שבו את אומרת, אם הייתי יותר בבית, אולי דברים היו נראים אחרת?

"לא, כי אני לא טיפוס של לשבת בבית. יש לי בנות מוצלחות ויצירתיות, הן יודעות להעסיק את עצמן. אני לא מרגישה שנכשלת".

נשים וגברים

לפני כעשר שנים עברה משפחת מנדלוביץ' לרעות. דירה קטנה עם הרבה פוטנציאל, שמהדגע הראשון היה ברור, שאירית תהפוך אותה לארמונה הפרטי. הם לפני סיום השיפוצים, והבית באמת ארמון. לא צעקני מדי, לא מסוגנן מדי, עם הרבה אור וצל, חלונות גבוהים, חללים רחבים, תחושה של בחוץ ובפנים. מנדלוביץ' מתבוננת סביבה מלאת סיפוק. היא מרגישה שהיא מגשימה את עצמה.

"אין אישה שלא רוצה להגשים את עצמה", היא אומרת "לעשות משהו שהיא אוהבת ולהשקיע בזה את המירב. זה ממלא, זה נותן כוח. נכון שלא כל הנשים בניות אותו הדבר, ויש כאלה שמסתפקות בעבודה פקידותית, וזה לגיטימי לחלו-טין, אבל אני חושבת שהכל מתחיל ונגמר בחינוך. אחותי הגדולה גרה היום באר-צות הברית ומאוד מצליחה, מי מגדל אצלה את הילדים? בעלה. כמה גברים כאלה יש?".

את חושבת שאתן, בשדולת הנשים, תצליחי לשנות את זה?

"לפחות אנחנו מנסות. אין שום הצדקה לעובדה, שגבר ואישה, שעובדים באותה משרה, ירוויחו משכורות שונות. לנשים יש המון כוח לשנות, לעשות, המון מרץ ויותר השכלה - ועדיין הן מאחור".

את יכולה לראות בעיני רוחך עולם שבו נשים עובדות משבע בבוקר עד עשר בלילה והבעלים מגדלים את הילדים?

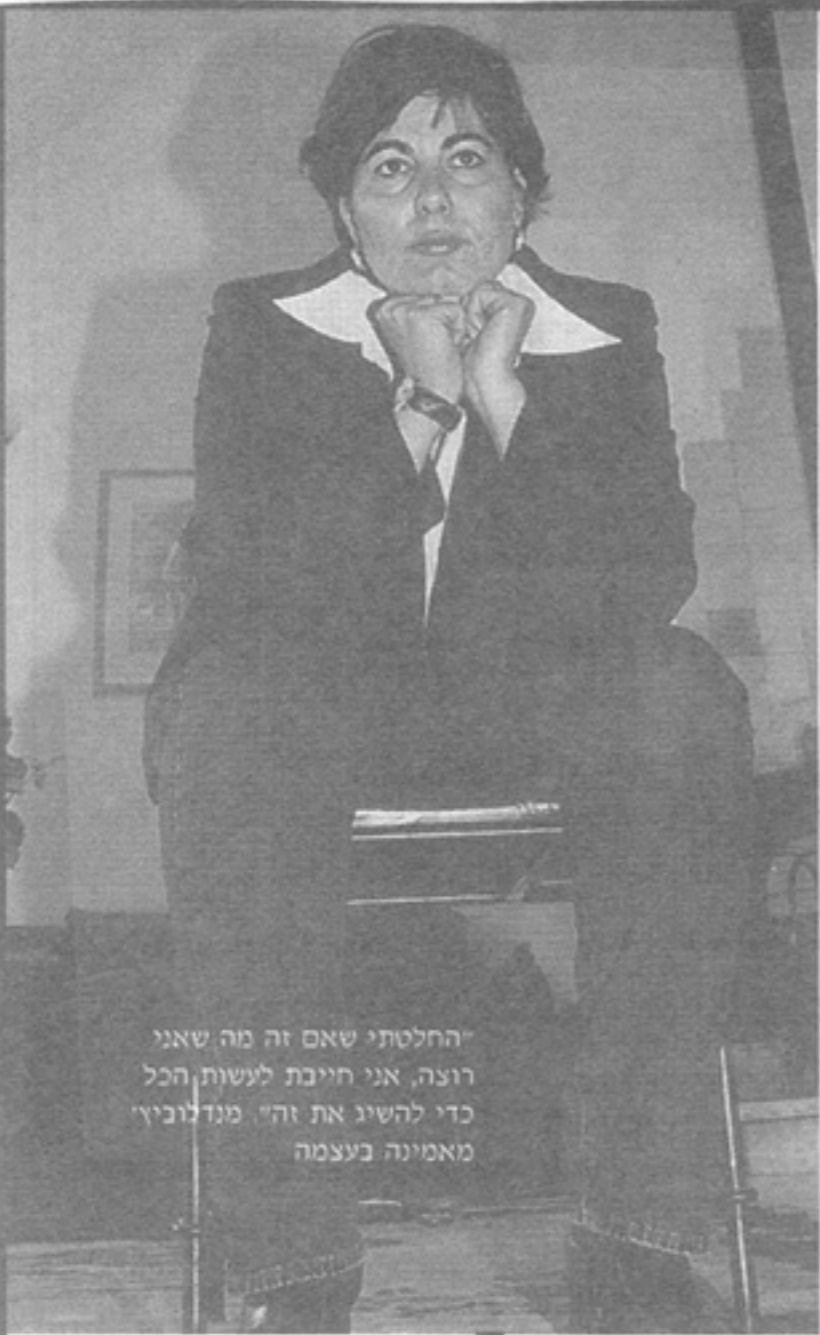
"זה לא צריך להיות כזה קיצוני, אבל למה לא? במה הוא טוב יותר ממני? חוץ מזה, זה לא חייב לבוא אחר על חשבון השני. אפשר לפתח קריירות במק-ביל ולהתחלק בעבודות הבית שווה בשווה. הוא יכול להיות מחנך בדיוק כמו-ני, אהבה וחום ורגישות גם לגברים יש, מי קבע שרק אנחנו יכולות לגדל ילדים?".

את נאה ודורשת, או גם נאה מקיימת?

"בעלי הוא איש מקסים, הוא העוגן שלי, חבר אמיתי. יש בינינו חלוקת תפקי-דים מאוד ברורה. אני אחראית על החינוך והחיווקים הרגשיים אצל הבנות והוא אחראי על כל התחוקה, שזה כולל כביסות, תיקונים וכו'. אני שונאת לנקות את הבית, אבל מאוד אוהבת לבשל. החלוקה הזו נוחה לשנינו, וזה לא פוגע בקריירה של אף אחד מאיתנו".

את עושה ועושה. אין לך תחושה שאת מתפורת?

"אני שואלת את עצמי לפעמים את השאלה הזו, אבל אני בהחלט לא מתפז-רת. לאחרים, שמסתכלים מהצר על מה שאני עושה, זה נראה בלתי אפשרי, אבל אני לא רואה את זה ככה. בכל תחום עשייה, בחרתי את הנישה שלי, ובה פעל-תי. אני לא סופר וזמן, גם בשדולה אני לא אתפור, אלא אתמקד בתחום אחר. אני לא טיפוס שנאחו בקרנות המזבח כדי להגיד שאני כאן. אני עושה כי אני חושבת שזה חשוב".

"החלטתי שאם זה מה שאני רוצה, אני חייבת לעשות הכל כדי להשיג את זה" מנדלוביץ' מאמינה בעצמה

מנדלוביץ' טורפו